

Armastus ja kireg süütasid rahvusoperi

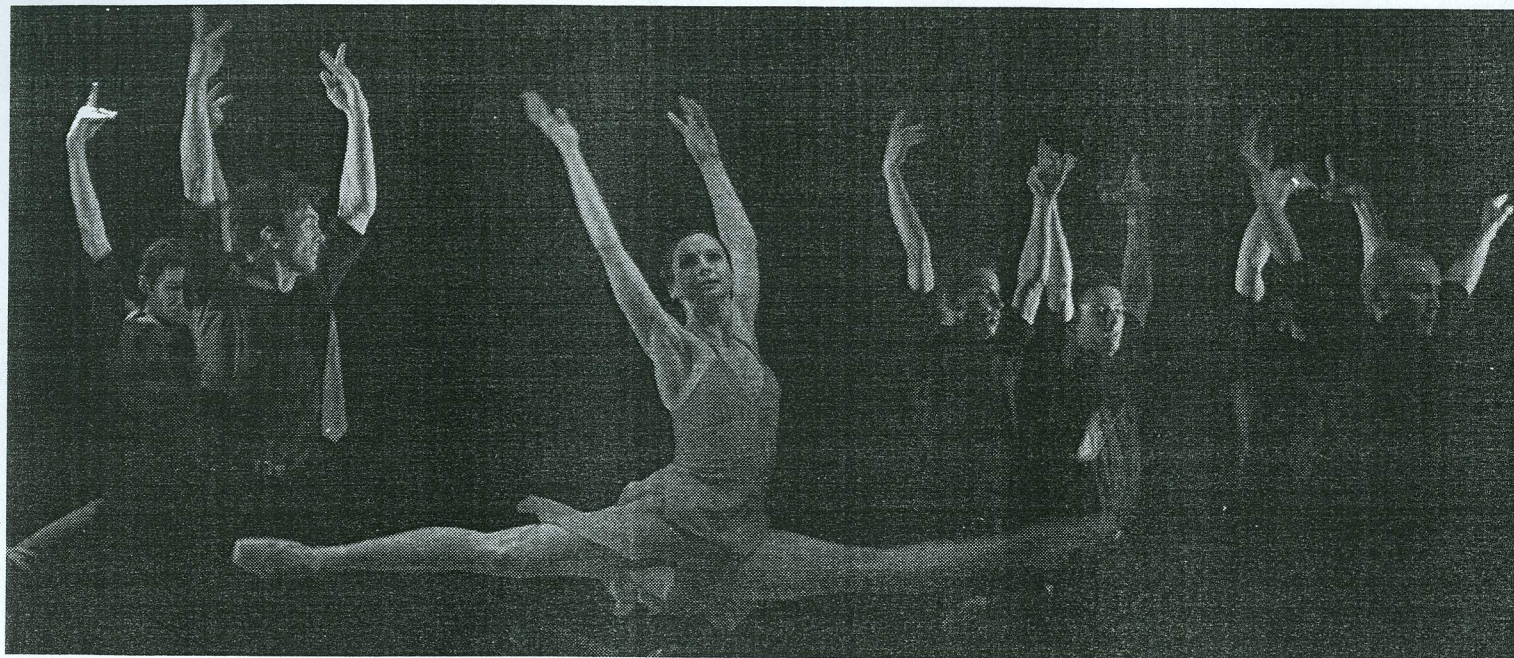
Vahur Luhtsalu

Lühiballettide õhtu "ARMASTUSE JA KIREGA".
Esietendus rahvusoperis Estonia 18. XI.

Lühiballettide õhtu "Armastuse ja kirega" nelja ettekandele tulnud balleti koreograafideks olid Attila Egerházy Ungarist, Jorma Elo Soomest ja Eesti esindajana rahvusoperi balletitrupi kunstiline juht Tiit Härm. Seega võib öelda, et tegemist oli järjekordse soome-ugri koostöövormiga, kuid sedapuhku balleti ja moderntantsu alal.

"Armastuse ja kirega" on Estonia käesoleva hooaja mängukavas kahtlemata üks omapärasemaid produktsioone, mida tasub kindlasti vaatama minna. Eelkõige võib lühiballettide õhtu olla huvitav kunstielamus neile, kes balletisaali väga tihti ei satu. Kuna teosed on suhteliselt lühikesed (20 – 30 min), on iga balleti süžeed ja tegevustikku hõlpsam tajuda kui mitmevaatuselise klassikalise balleti puhul. Samas peab kiitma kava kontseptuaalset teravikkust, s.t valitud teosed ja lavastused haa-kuvad üksteisega perfektelt.

Stravinski ballett "Tulilind" on inspireerinud paljusid kuulsaid koreograafe nagu Fokin, Balanchine ja Béjart sellele muusikale liikumist looma. Rahvusoperis oli "Tulilind" viimati laval 1982. aastal Mai Murdmaa koreograafiaga. **Attila Egerházy** versioonis köitis mind kõige rohkem tantsuelementide sidusus ja kooskõla kostüümide ning valgustusega. Eraldi tõstaksin trupi puhul esile **Marina Tširkova** (Tulilind) ja **Anatoli Arhangelski** (Noormees) emotsionaalse pingega laetud duette ning fuuriate (Darja Günter, Heidi Kopti, Marika Muiste, Maria Seletskaja) hästi sünkroniseeritud väljenduslikku liikumist.

Marina Tširkova Raveli "Boléros".

HARRI ROSPU

Vaatamata sellele, et Chopin ise ei ole balletimuusika kunagi kirjutanud, on tema klaveriteosed inspireerinud mitmeid heliloojaid ja koreograafe. **Jorma Elo** lavastus "Red with me" põhineb Chopini klaveriteostel, mille orkestratsiooni tegi Roy Douglas 1953. aastal. Teiste sel õhtul ettekandele tulnud teoste kõrval oli Jorma Elo lavastus sootuks isiklikum, abstraktsem pihtimus tantsukeeles. **Marika Muiste**, **Olga Rjabikova**, **Galina Lauši**, **Sergei Upkini** ja **Linnar Loorise** ladusas koostöös valminud teos võlus dunaamilisusega ning andis rohkelt ruumi oma mõteteks ja tõlgendusteks.

Tiit Härm on Eesti balletti vaieldamatu *grand old man*. Tema loomingut on ehk kõige enam balletiõhtu koreograafidest mõjutanud klassikaline ballett ja selle igikestvad tradit-

sioonid. Raveli "La Valse" Härmis interpreteeringus mõjus oma klassikalise väljapeetusega. Laval toimuva kuulumist traditsioonilistesse raamidesse rõhutasid lisaks koreograafiale ka laes rippuvad kroonlühtrid ja baleriinide kostüümid. **Heidi Kopti**, **Luana Georg**, **Marika Muiste**, **Vladimir Arhangelski** jt viisid Härmis ideid ellu graatsiliselt ja nõtkelt, võimendades tantsus selle fantastilise muusika kogu ilu.

Järgnenud Raveli "Boléro" oli üks balletiõhtu kõrghetki nii mitmeski mõttes. Selle balleti koreograafias oli süžee, võrreldes teiste sel õhtul ettekandele tulnud teostega, kõige selgemal viisil väljendatud, kujutades arvatavasti ühte (tüüpilist?) kõrtsistseeni Hispaanias. Laudade ümber istub hulk musta riietatud mehi, kes taovad kaarte ning ärplevad. Ettekandja

valab neile hoogsalt veini. Tänu tarbitud veinikogusele (ja kindlasti hispaania temperamendile!) löövad lökkele ka kõige sügavama le peidetud tunded, mille laial spektriskaalal ei puudu kerge erootiline varjundki. Algab emotsionaalne, ent samas kontrollitud dunaamikaga tants, mis kutsub esile tõelise audiovisuaalse naudingu. Siingi peab lavalise sarmi ja liigutuste meisterlikkuse pooldest esile tõstma Marina Tširkova, kes süttas tantsukires nii oma tantsupartnerid kui ka publiku.

Rahvusoperi orkester **Erki Pehki** juhatusel näitas end samuti parimast küljest. Kõlanud muusika moodustas koreograafiaga harmoonilise terviku ja nii mitmedki instrumentaalsoolod lisasid rohkelt püssirohtu emotsionaalsetele plahvatustele laval.